

LUTKOVNO GLEDALIŠČE
LJUBLJANA

Roald Dahl **Odvratne rime**

SEZONA 2014/15

www.roaddahl.com

Kraljestvo
domišljije

Izdajatelj

Lutkovno gledališče Ljubljana,
za izdajatelja **Uroš Korenčan**

Urednica

Ajda Rooss

Lektorica

Irena Androjna Mencinger

Avtor igrivih rim

Milan Dekleva

Ilustracije in oblikovanje

Milanka Fabjančič in **Teja Kleč**

Fotografije

Miha Fras

Tisk **Tisk Žnidarič**

Naklada 3000 izvodov

Februar 2015

Roald Dahl
Odvratne rime
Revoltin' rhymes (1982)

Premiera
26. februarja
2015

Pripovedovalec

Jan Bučar

Babica, Prva grda sestra,
Mama, Drugi prašiček

Alenka Tetičkovič

Rdeča kapica,
Druga grda sestra, Krava

Ajda Toman

Volk, Vila

Rok Kunaver

Princ, Jakec, Prvi prašiček

Matevž Müller

Pepelka, Tretji prašiček

Lena Hribar k. g.

Prepesnil **Milan Dekleva**

Dramatizacija **Vinko Möderndorfer**

Režiser **Vinko Möderndorfer**

Scenograf **Branko Hojnik**

Kostumograf **Alan Hranitelj**

Skladatelj **Bojan Jurjevčič - Jurki**

Koreografinja **Rosana Hribar**

Oblikovalec svetlobe **Jaka Šimenc**

Lektorica **Mateja Dermelj**

Asistentka scenografa **Urša Vidic**

Asistent kostumografa **Andrej Vrhovnik**

Svetovalec za animacijo **Brane Vižintin**

Producentka **Pija Bodlaj**

Vodja predstave in tonski mojster **Emil Koprivc**

Lučno vodstvo **Srečo Brezovar**

Scenski tehnik **Darko Nedeljčević, Tomo Hvastja, Niko Štabuc**

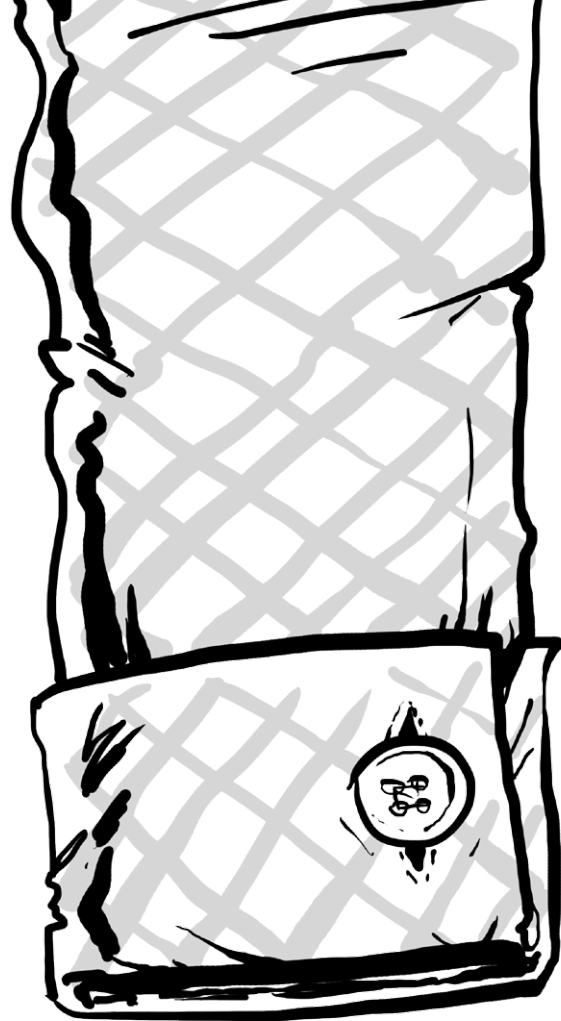
Oblikovanje maske **Alan Hranitelj, Nina Jordanovski**

Lasuljarki **Sonja Murgelj, Tina Prpar**

Izdelava scene in kostumov **Zoran Srdić, Sandra Birjukov, Marjeta Valjavec, Iztok Bobič, Mitja Ritmanič, Polona Černe, Jože Lašič, Jernej Remše, s. p., Špela Ulaga, Peter Selan, s. p., Brina Fekonja, Maša Kužner, Dulbo d. o. o., Ponjave Draksler, Atelje B & M, Mateja Šušteršič, Marija Špeh, Irena Tomažin, Vladimir Vodeb, Andreja Vidic, Rudolf Pajk**

Maskerka **Nina Jordanovski**

Garderoberki **Daša Jordanovski, Nina Jordanovski**

Kdor je prava
brihtna glava,
stresa rime
iz _____.

Pohitite, pohitite! Odvratnih rim se veselite!

Vinko
Möderndorfer,
režiser

Odvratne rime niso čisto nič odvratne.

Nasprotno! Duhovite so, slikovite, barvite, čudovite! Pa tudi lepo zavite. In navihane, pa še ravno prav nabrite, da jih težko ujameš in udomačiš. Čeprav so blazno prijazne in prav nič tečne. Rime Roalda Dahla so pravzaprav zelo odkritosrčne, in to na noro zabaven način.

Lahko bi jih naslovili kar *zabavne* rime. Ampak pesnik in pisatelj s tem ne bi bil preveč zadovoljen.

V čem so Dahlove rime pravzaprav *odvratne*?

Predvsem v tem, da nam *Dahl* najbolj znane pravljice na svetu, pravljice, ki so v resnici sestavni del vsakega človeka, pove na novo. Na neki način nam razkrije *pravo* resnico pravljič.

*Povejmo pravljice tako,
kot v resnici so se zgodile.
Tudi če potem
ne bodo nam več mile.*

Seveda pa tudi *Dahlova* na novo odkrita resnica *Rdeče kapice*, *Pepelke*, *Jakca in fižolčka* ter *Treh prašičkov* nikakor ni in noče biti dokončna. Iz starih, že neštetokrat povedanih pravljič je *Dahl* naredil nove pravljice, ki pa niso čisto nove. Oblekel jih je v nove obleke, mogoče malce bolj sodobne, mogoče malce bolj po meri današnjega sveta. Predvsem pa njegove pravljice nimajo srečnih koncev.

Srečni konci se *Dahlu* sploh zdijo velika izmišljotina. Srečni konci v življenju niso tako pogosti, je prepričan *Dahl*. Zato se tudi njegove zgodbe, njegovi romani na koncu po navadi zasukajo čisto drugače, kot smo vajeni. Veliko bolj življenjski so. To pa nikakor ne pomeni, da iz *Dahlovih* del, tudi iz *Odvratnih rim*, ne vejejo svetla energija, dobra volja, prijazen duh, ki pač sprejema življenje veliko bolj realno, kot je bilo to včasih pri pravljicah v navadi.

*Romantične pravljice, nežne kakor cvet,
so mojstri cmarili obilo let.
Sladkali so jih, v kič odeli večni,
da otroci bi bili veseli, srečni.*

Roald Dahl nam ne teži, hoče samo, da na pravljice, ki so z nami od prazgodovine, ki pomenijo etičen pogled na svet, saj so pravljice tudi *prve vzgojiteljice* našega duha, pogledamo malce drugače, iz drugega zornega kota. Bolj kritično. Iz današnjega časa. Vendar želi tudi, da se pri tem zabavamo. Kar pa z njegovimi iskrivimi, duhovitimi, nagajivimi verzi sploh ni težko.

Tako v naši predstavi srečamo same dobre, stare pravljicne znanke. *Rdečo kapico, Babico, Volka, Tri prašičke, Pepelko, Jakca* in še mnoge druge. Nekateri naši znanci se v kakšni pravljici pojavijo tudi takrat, ko tega ne pričakujemo. Kar je blazno smešno! *Dahlove* pravljice se namreč prepletajo med sabo. Kot da so vse prišle v gledališče na veliki *žur* in zato *Rdeča kapica* brez problema sede za mizo, kjer se

gostijo *Trije prašički*, in tudi *Volk* lahko pobegne v kakšno drugo pravljico in tam dela zgago. Pri *Dahlu*, toliko ga pa že poznamo, je vse mogoče oziroma nič ni nemogoče.

Toda kljub vsemu je pred nas, ustvarjalce nocojšnje predstave, *Dahl* postavil kar nekaj pasti. Kar nekaj vprašanj je zastavil, na katera smo si morali odgovoriti. Najprej smo morali izbrati pravljice. Kar je bilo precej zoprno opravilo. Kajti prav vse *Dahlove* prepesnitve pravljic so zanimive, duhovite in sploh *prfektne*. Najraje bi uprizorili kar vse. Vendar se je bilo treba odločiti. In odločili smo se za štiri. Hkrati pa smo morali razmisliti tudi o povezavi med njimi. Odločili smo se kar za *Dahla*. Za *Pripovedovalca*, ki nam pravljice pripoveduje, in iz njegovih besed se čudežno *izvije* gledališče, z vsemi svojimi čarovnijami. Na oder pridejo maske, kostumi, glasba, rekviziti, tudi kakšna *krava* se najde vmes. Dovolili smo si, da so nas pesnikovi stihii začarali v gledališče. In to res ni bilo težko. Bilo je celo zelo zelo zabavno. Zelo smo uživali pri svojem delu. Tudi naš kostumograf Alan je užival in scenograf Branko. Da ne govorim o Jurkiju, ki je napisal glasbo, pa o Rosani, ki nas je naučila plesati. Mislim, da so se prav vsi v gledališču veselili, ko je nastajala naša predstava.

In gledališče je veselje!

Pa tudi kakšna pametna misel mora biti vmes.

In vse to nam ponuja *Dahl* s svojimi
Odvratnimi rimami, ki niso samo odvratne, ampak
tudi duhovite, slikovite, barvite, čudovite! Pa tudi lepo
zavite in nabrite. Za otroke in odrasle, za dedke in
babice, za vse, ki so že stari tri leta, pa tudi za tiste,
ki bodo kmalu sto.

*Pohitite, pohitite,
z Odvratnimi rimami
se veselite, se veselite!*

PESNIŠKA

SVOBODA

**POETSKI
VESTNIK**

GLASILO
PESNIŠKE
ZVEZE

ŠTEVILKA
— 01

POMLAD
— 2015

Trije rimoklepci

Roald Dahl je svetovno znan britanski pisatelj. Naslednje leto praznujemo 100. obletnico njegovega rojstva. Za otroke je napisal številne zgodbe. Poznate njegove knjige *Čarli in tovarna čokolade*, *Veliki dobrodušni velikan*, *Čarovnice*, *Gravža*, *Odvratne rime*?

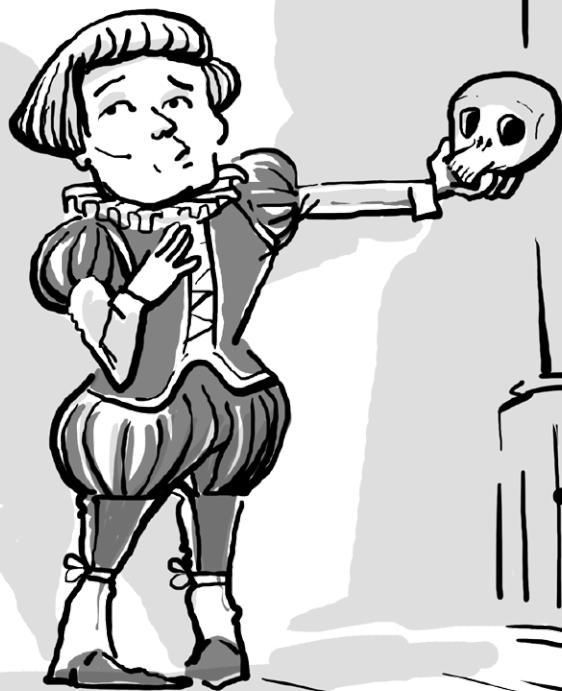
Odvratne rime so znane pravljice, kot so *Pepelka*, *Jakec in čudežni fižolček*, *Rdeča kapica*, *Sneguljčica in sedem palčkov*, ki jih je Dahl malce predrugačil in jih spisal v rimah.

V slovenski jezik jih je prevedel in prepesnil pesnik, pisatelj, dramatik in prevajalec **Milan Dekleva**.

Na odru jih je uprizoril **Vinko Möderndorfer**. Tudi Vinko je pisatelj, pesnik in dramatik. Je tudi gledališki in filmski režiser. V Lutkovnem gledališču Ljubljana je režiral predstavo *Mala in velika Luna* pesnika Borisa A. Novaka. *Odvratne rime* so njegova najnovejša predstava.

*Biti ali me biti,
to je tu vprašanje...*

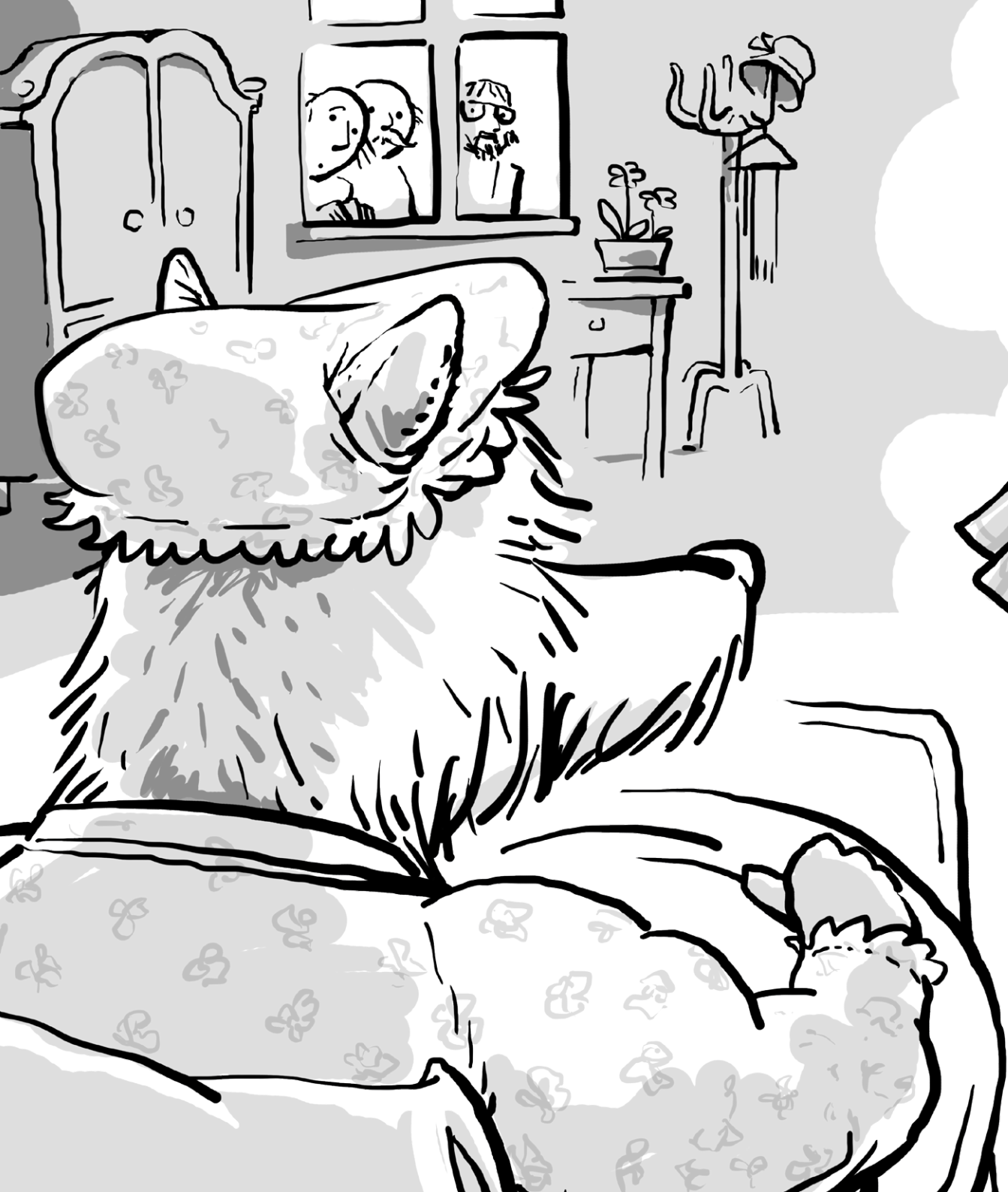
PREPOZNAŠ MOJSTRA RIMANE BESEDE NA SLIKI?

Danes se nam čudno zdi, če je gledališka igra napisana kot pesem. Ampak v starih časih so bile vse drame pisane v verzih.

KATERA PRAVLJICA SE SKRIVA ZA DAHLOVIMI VERZI?

V svilenih hlačkah ven zbeži,
med tekom čevljev _____.
Princ skoči nanj kot pes na kost,
ga stisne k srcu, daje ga slabost:
"Dekle, ki čevljev ta ji pristoji,
z menoj se jutri v gradu _____!
Prebrskal bom celotno mesto,
prisežem, našel bom _____!"

KATERA PRAVLJICA SE SKRIVA ZA DAHLOVIMI VERZI?

Sedel je, gledal punco, se smehljaj,
razmišljaj: "V žrelo jo bom dal.
Če jo primerjam s staro damo,
bo, kot bi basal se s _____."

Od vseh živali, vi ste priče,
se najbolj vнемam za _____.
Kraljevski rod. Imajo bistre glave,
so svinjsko fini, družba za zabave.

**KATERA PRAVLJICA SE SKRIVA
ZA DAHLOVIMI VERZI?**

KATERA PRAVLJICA SE SKRIVA ZA DAHLOVIMI VERZI?

Fižolček ni bil prazen, ni bil gnil,
okrog desetih je iz zemlje _____.
Do jutra bil je že tako visok,
da vrh se skril v nebesni je obok.

KAJ SE PA TEBI
ZDI ODVRATNO?

Meni je grdo
do fula,
če kdo kar
po cesti

Prav nič mi
pri srcu ni,
če kdo tuli
in _____.

Če kdo
vrta si po
_____,
se mi zdi
podoben
losu.

Še recept za dobre rime,
da se pesem dobro sprime:

v lonec vrzi prazno glavo,
(ker ni dobra za prebavo),
dolčas, zlobne hudobije,
(sicer ti še duša zgnije),
kletvice in blebetanja,
(da si ne pokvariš spanja).

Komur bo ta jed dišala,
naj se loti mojstra Dahla.

IZDALO DRUŠTVO
ZADNJA PLAT

"Poznate zgodbo? Ta ni prava. Resnična je precej krvava."

Špela Frlic,
pripovedovalka

Ljudske pravljice živijo med ljudmi že zelo zelo dolgo. Pripovedovali so si jih v kmečkih kočah in na dvorih, pripovedovali so jih berači in vojaki, dvorne dame in duhovniki. Zato da bi z njimi spregovorili o svojih resnicah in življenjskih upanjih ali pa preprosto za zabavo, so si jih med sabo pripovedovali odrasli ljudje in z njimi so vzgajali otroke. Ljudske pravljice so se selile iz kraja v kraj in iz generacije v generacijo. Preživele so stoletja in se po zaslugi zapisovalcev in knjižnih prirejevalcev ohranile do današnjih dni, ker govorijo o obče človeških temah, ki so ljudi nagovarjale vedno znova, ne glede na to, kako sta se spreminjala svet in način življenja. Predvsem pa jih je ohranjala žive in aktualne njihova sposobnost tvorjenja vedno novih različic. Pripovedovalci in literarni prirejevalci so ljudske pravljice sproti prilagajali svojemu času, življenjskim okoliščinam in občinstvu, ki so mu bile namenjene. Dandanes si morda ljudskih pravljič ne pripovedujemo več toliko kot v preteklosti, a v risankah in filmih, v knjigah, v lutkovnih in gledaliških uprizoritvah dobivajo sveže interpretacije ter nagovarjajo nove in nove generacije odraslih in otrok.

Nekatere različice ljudskih pravljič iz obsežnega korpusa ljudskih vsebin so postale prava klasika. Kdo je že tista deklica, ki je šla k bolni babici in v gozdu srečala volka? Rdeča kapica, bi rekli vsi v en glas. In kako se konča? Lovec reši babico in Rdečo kapico, bi rekli. Ker to zgodbo tako dobro poznamo, kar malo pozabljamo, da ni takšna že od nekdaj. Francoska različica iz 15. stoletja se konča tako, da deklica z zvijačo pobegne volku in se reši, druga pa tako, da

jo volk požre. Rdečo kapico, brez katere si danes pravljice sploh ne moremo več zamisliti, je deklici nadel francoski pisec Perrault v 17. stoletju. Šele pri bratih Grimm pa v pravljico vkoraka lovec in poskrbi za srečen konec in vzgojno noto. Se spomnimo? Deklica se na koncu odloči, da bo odtlej vedno ubogala mamo.

Hišne pravljice bratov Grimm, najbolj priljubljena zbirka pravljič vseh časov, so v marsičem določile naše splošno razumevanje, kaj pravljice so. A ko so ljudske pravljice zapisane in objavljene v knjižni zbirki, se nekako zamrznjene v času ne spreminjajo, ne prilagajajo se več času, kot bi naravno se, če bi jih v živo pripovedovali naprej. Pravljice bratov Grimm so z nami že več kot 200 let. V kako zelo drugačnem svetu so živeli otroci, ki so pred dvesto leti poslušali iste pravljice, kot jih zdaj otrokom beremo mi?

In če bi danes živeli Rdeča kapica, Pepelka, zlobni volk in drugi znani pravljичni liki? Kako bi se razpletla njihova zgodba? Takole, je rekel Roald Dahl, izbral šest klasičnih pravljič in jih z veliko mero ironije in humorja prepesnil. Volku je potisnil v roke dinamit, prašičku telefon, Rdeči kapici dal na usta rdečo šminko, v spodnjice pa pištolo. Pravljični junaki so v njegovih prepesnitvah manj pridni, predvsem pa bolj odločni in imajo več vpliva na lastno usodo, kot smo vajeni iz klasičnih različic. S humornim preigravanjem in prevpraševanjem črno-belih značajev v pravljičah in stereotipnih pravljичnih koncev Dahl potrka tudi na naše stereotipe o sebi in o življenju ter nas ob tem nenehno spravlja v smeh.

Lutkovno gledališče Ljubljana

Lutkovno gledališče Ljubljana
Krekov trg 2, 1000 Ljubljana
T 01 300 09 70, F 01 3000 980
E info@lgl.si
🐦 @lutkovno
f @LutkovnoGledalisceLjubljana
www.lgl.si

Informacije, prodaja vstopnic ter vpis abonmajev in delavnic
Knjigarna Zvezdica Zaspanka
Krekov trg 2
Ljubljana

PO–PE od 9. do 19. ure
SO od 9. do 13. ure
in uro pred predstavo

T 080 2004/01 300 09 82
E blagajna@lgl.si

Spletna prodaja vstopnic www.lgl.si

Gostovanja ter organizirani obiski šol in vrtcev
Edita Golob in Špela Juntos
T 01 3000 976
E organizacija@lgl.si

Svet Lutkovnega gledališča Ljubljana
Barbara Rogelj, Saša Ogrizek,
Marijana Kobe, Eva Strmljan Kreslin,
Martina Maurič Lazar

Strokovni svet Lutkovnega gledališča Ljubljana
Edvard Majaron, Jasna Vastl,
Mateja Pezdirc Bartol,
Barbara Orel, Zoran Srdić

Ustanoviteljica Lutkovnega gledališča Ljubljana je Mestna občina Ljubljana.

Lutkovno gledališče Ljubljana sofinancirata Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije in Mestna občina Ljubljana – Oddelek za kulturo.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Mestna občina
Ljubljana

Pokrovitelja:

ZAVAROVALNICA TRIGLAV, d. o. o.

Medijski pokrovitelji:

LGL je član združenj:

Kraljestvo domišljije

LUTKOVNO GLEDALIŠČE
LJUBLJANA